

المشاهد

مسرح (١٣٣٠)

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامیہ در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف اریب

عالم خلقتده کی اشیادن ، یاخود شئون کائناتدن برینه بین ایتک قرآنده جاری اولان عادت آلهیه مقتضاسیدر . بونده کی مقصد اونامنه قسم اولنان شیئه ازله مودوع اولان حکمتی اخطار ایتک ، انسانلر اونده بر نوع شرتوهم ایتشلسه خطا ایلمکده اولدقلری ، زیرا فنالغک ، شرک او کی شیلرده اولمایوب اونلری قوللانیلرک ، یاخود اوصورتده اینانلرک کندیلرنده اولدیغنی آکلامقدردر .

محمد عاکف

فلسفه

اسلامده فن فلسفه

۱۷۹ دن مابعدی

غزالی . — غزالی کی فطرتک افرادی جوغالتمقدده پک آرز سماحتی کوریلن داهیلرک روحنی آکلامق ، آکلاهییلیمک ایچون بونلرک سرگذشت حیاتلری یقیندن تتبع وتدقیق ایتک ایجاب ایدر . بیوک آدملری دائماً الحآت محیطیه یتشدرمشدر . تاریخ بوبابده بزه متعدد مثاللر کوستره بیلور . کیم بیلیر نه قدر زنکین دماغلر ، نه قدر جوال ذکالر فیضلر بر ساحهده یتشمک ، عقیم بر محیطه دوشمک بدبختلکینه محکوم اولدقلری ایچون بیهوده یره سونوب کیتمشلر ، عرفان بشریته هیچ برشی علاوه سنه موفق اوله مندن افول ایتشلردر . خارقه نما ذکالری دهآ آوان عنفوانده ایکن تقدیر ایتک ، وجهه استقامتلری فیاض ساحهله توجیه ایدرهک انکشافلرینه زمین مساعده حاضرلامق هم ابونیک وهم ارباب تربیه نک اک مهم وظائفنی تشکیل ایدر .

فقط بو وظیفه نی جدآ تقدیر ایدرهک حسن تطبیقنه موفق اولان بدر و مر بیلر مع التأسف پک نادر در .

غزالینک پدری ایشته بو نادر آدملردن ایدی . اوغلنده کی دهآ واستعدادی بحق تقدیر ایده بیلمشدی . اونک بیوک برعالم ، مشهور برداهی اوله جغنی آکلامش وکندیسسی وسعتلی بر معیشته مالک اولمدیغنی ، کدیمنیله کچنیر بر صنعتکار بولندیغنی حالده بوتون مساعیسنی اولادینک تعلیم و تربیه سنه حصر ایلشدی . نه چاره که آرزوسنک حسن ایفاسنه زمان مساعده ویرمدی . غزالی هنوز مقدمات غلومک تحصیل ایله مشغول ایکن بو نهمیتی پدر پسترموته اوزاندی . آرتق جهان فانییه وداعه ، شهقات واپسینتی ویرمکه محکوم بولندیغنی آکلادیغنی زمان بوتون طائلی امیدلرینک محو و نابید اولدیغنی حس ایلدی . اولادیغنی ایسته دیکی کی اوقوده میه جق و بونادره فطرتده ذکای خارقه نماسنک آثار و تجلیاتی کوسترمیه جکدی . بو مدهش خاطرلر پدرک روحنی لرزه دار ایدیوردی . صوک برامیدی قالمشدی . اوکا مراجعتیه قرار ویردی .

ارباب زهد و اتقادن پک زیاده سویشدیکی بر آرقداشی واردی .

صوک کونلرنده بو ذاتی سربالیننه جلب ایدرهک بوتون آرزولری ، برر برر اوکا آکلاتدی . اولادیغنی بر ودیعه اوله رق کندیسنه بر اقدیغنی سوبلیدی . صوک وصیتی ، اولادینک تعلیم و تربیه سنه اهتمام ایدلسی آرزوسندن عبارتدی .

بو مشفق پدرک بر اقدیغنی ثروت هیچ مشابه سنده اولدیغنی کی اولادینک تربیه سنی حواله ایتدیکی ذاتده فلکک لطفه مظهر اولق بختیارلغندن محروم قالمش فلا کترده لردن بولندیغندن حکم وصیتی بالفعل اجرایه موفق اوله مدی . کیفیت غزالی و برادرینه آجدی موافقتلری استحصال ایدرهک هر ایکسینی ده احمد بن محمد الراز کاینک زیر اداره سنده بولنان یر مدرسه یه قید ایتدیردی .

راز کانی مشاهیر فقهادن بولندیغنی جهته غزالی فقه و اصول فقهک غوامضات عالیه سنی بو ذاتدن تعلم ایلشدر .

فقط غزالی بر داهی ایدی . ذکای آتشیغنی یالکز فقهله اکتفا ایده میوردی . هر شیشی بیلمک ، هر شیشک حقیقته ، کنه و ماهیته کسب وقوف ایتک آرزوسی دماغنی متصل کیریور ، ازعاج ایدیوردی . غزالینک جرجانه اختیار هجرتله امام ابو نصر الاسمعیلی نک حلقه تدریسنه ملازمتی بو آرزو سائقه سیله وقوعه کلشدر . بو یوک دماغلر فلا کتدن بیله بر حصه انتباه آیرلر . غزالی جرجانده تحصیلده ایکن معلمک تقریرلری بر دفتر مخصوصه قید وضبط ایتکی اعتیاد ایدینمشدی فقط جرجاندن طوسه عودت ایدرکن یوله خرسزلر طرفندن توقیف اولنهرق اوزرنده بولنان اشیا ایله برابر کتاب و دفترلرده غصب وضبط اولندی . کتاب و دفترلرینک بوضورتله ضیاعی غزالینک عقلنی باشندن آلدی . سنه لرحه امتداد ایدن سنین مساعیسنک ثمرات مقتطفه سنک بر آنده ضیاعه اوغرامسنه ممکن دکل راضی اوله میوردی . اشقیار یسنه مراجعت ایدرهک یالکز کتاب و دفترلرینک اعاده سنی استرحام ایلدی .

سنه لرحه چکدیکی مشاق تحصیلک مکافاتی بو کتابلرده بولندیغنی جهته عننده حیاتی قدر عزیز و قیمتدار اولان و کندیلرینک هیچ بر ایشنه یارامیان بو کاغد طومارلرینک اعاده سنه مساعده ایتسنی رجا ایتدی . حریف کتابلریغنی غزالی یه اعاده ایتدی . فقط عینی زمانده اوکا برده درس ویردرک دیدی که : (علم سطورده دکل ، صدورده اولمیدر . کتابلرک الکلدن آلدیغنی وقت بنم درکمه اینه جک ایسه ک سنک فضل و کمالکک نه قیمت واهمیتی قالیر . . .) بودرس پک آغیردی و بوندن صوکره درکه غزالی هراوقودیغنی شیشی اوله دماغنه نقش وبعده بر محله قید ایتکی اعتیاد ایدینمشدر .

حضرت امام بو شقی یه اولان منتشرارلغنی یاد ایدرهک : (اولجه تحریر و تعلیم ایتش اولدیغ شیلری شمیدی اوقدر حفظ ایتشم درکه بالفرض سارقلر بوکون بوتون کتابلرمی آشیرمش اولسلر بیله علممندن ینه هیچ بر شی ضایع ایتش اولمام) سوزلریغنی دائماً تکرار ایدرمش غزالی دوره تحصیلده ایکن اکتساب فضیله نه قدر بر عشق و غیرته

چونکه اسلامیتی محافظه زعمیه کوستردکاری بوطاشقینقلرله بر
چوق کنجلك عقیده اصلیه لرینك صارصلمه سنه سبیت وریورلر .
کویا علوم وفنون ضعف اعتقادی مستلزم اولیورمش . نه یا کاش فکر!
نه خطا آلود ادعا ...

اعصار مقدمهده یتیشهن و دین مینه ایضا ایتدکاری خدماتله
ناملرینی الی الابد تاریخ دینده حرمتله یاد ایتدیرن ائمه ، مجتهدین
وا کا برمتفکرین علم وفن تحصیلک دینده رسوخنی تقویه ایده جکنی
مصرأ بیان ایتدکاری وهرکی تحصیل کالاته سوق ایتک خصوصنده
بیوک بیوک همت و غیرت کوستردکاری حالده برطاقم عجزه نك مخالف
جریانلر تولیدینه ساعی اولملرینه جهل و عجزدن باشقه برسائق اولسه
کرکدر .

حضرت غزالی دیورکه : (من لم يعرف الهیة والتشریح فهو
ناقص فی معرفة الله) یعنی هیئت و علم تشریح کی فنلری بیلمه ن کیمسه
عظمت الهیه نی حقیله تقدیر ایده من . معرفة الله ده نقصان قایلر .
حالبوکه فنون ریاضیه وحکمییه اوکره نلجکه هیئت آ کلاشیله من .
علوم طبیعیه کورولمکجه فیزیولوژی ، بیولوژی و تشریح فنلرینك
غوامضنه وقوف پیدا ایدیلر من .

شو حالده فنون موجوددهده نه قدر واسع بر معلومات اکتساب
ایدیلرسه آلاء ربانیه وعظمت جبروتیه حقندهده اوقدر متین واساسلی
بر فکر ایدیلرمنش ، باب معرفة الله ده او نسبتده ایلری کیدلش اولور .
وآنحقی بوضووتله درکه (تفکر وا فی آلاء الله ...) امر منیفنك حکمی
ایضا ایدیلر بیلور .

مدالی اعدادیسی مدیری

م . شمس الدین

تنقید محق محررینك ایکنجی جوانی

— ۱۸۲ دن مابعد —

شیمدی کله لم صراط مستقیم ۱۸۰ و ۱۸۱ نجی نسیخه لرنده کی
مقاله کزه ، هله برکره مدیون شکران اولدیغنی بیان ایدرم . یالکز
بر ، ایکی نقطه یه قارشى سوز سوبله مک ایچون مساعده کزه اعتماد
ایدیورم .

۱۸۰ نجی نسیخه نك ایکنجی سستوننده کی توجیه کنز اولان
(داروین نظریه سی مردوددر . اولسه بیله اسلامیه مغایر دکلدر)
صورتنده کی عبارده کزك قائللرندن اولمادیعمر یوقاریده بیان ایتدیگمز
حقیقتله تظاهر ایتشد .

تناسلک اقسام سبعة سندن بحث ایتمه کز بزم صدیقز خارجندهدر .
خارجنده اولدیغنی ده یته یوقاریکی بیاناتز تأمین ایتشد .
ارسطونك دیدیکی تناسل بنفسه مسلکیده بزم مسلکمز دکلدر ،

چالشمش اولدیغنی (المنقذ من الضلال) نامنده کی اثرنده بوجه آتی
تصویر ایدرک دیورکه :

« عنفوان شبابتمدن بری حق باطلدن آیرمق ایچون بحر بی کران
مساعینك اك درین یرلرینه کال جسارتله دالمغه چالشم .

حیرتبخش بر جرأتله هر ورطه یه آتله دن چکنمدم . هر فرقه نك
عقایدنی ، هر طائفه نك اسرار مذهبییه سنی تفحص ایدم . اهل باطنك
سرأثرینه ، اهل ظاهر ك حالاته ؛ فیلسوفلر ك مسلک لرینه ، متکلمینك
غور کلامنه کسب اطلاع غیرت ایتدم . ارباب تصوف ك اسرارینی ،
اصحاب زهدك طرز تقواسنی ، زندیقلر ك صورت محاکمه لرینی یکان یکان
تدقیق ایدم .

حسن تجسس چوجقلقدن بری بنده موجود ایدی . بلکه بوحال
مقتضای جبلت وفطرتمد .

معافیله بن بوحال دن ممنوم . خدای لم یزله حمد اولسونکه بوسایهده
ایمان واعتقادده بررسوخ یقینی حاصل ایلدی . نقیصه تقلیددن
قورتلدم واسلامیتك علویتنی تقدیر ایتدم .

ابوین واستادلرمدن کوردیکم ، او یولده تعلیم ایدلدیکم ایچون دکل ،
قناعت علمیه و وجدانیله بولندیغنی ایچون اسلامیتك علویت و فضائلنی
تقدیس و تحیل ایدیورم .

حضرت امامك شو مطالعه سی جدأ شایان دقت وملاحظه در .
اسلامیتك عظمتنی ، بشریتی برغایه سمادته سوق ایدلیکنی آ کلامق ،
تقدیر ایده بیلمك ایچون مسالک فلسفییه نك ، ادبای موجوده نك ،
مذاهب مختلفه نك تدقیق وتنقیدی احجاب ایدر .

فك غوامضنه وقوف پیدا ایدن وعینی زمانده اسلامیتك صافیت
اصلیه سنی بیلن . حقایق دینیله مزه بحق مطلع اولان هیچ بر صاحب
فکر ونظر بولنه مازکه غزالینك شو اعترافاتی تصدیقه مجبور اولسون!
حقایق اسلامیه دن بسبتون بیگانه قاله رق یاریم یا کاش بلله نیلن مقدمات
فیه وفلسفییه مغرورأ اسلامیه تعریضه قالدشانلر ، بوحرکتلرله
هر خصوصده جهالتلرینی اعلان واعتراف ایدیورلر دیمکدر . دین
احمدینك مزایای عالیله سنی تقدیر ایده بیلمك ایچون یالکز علوم دینیلهده
اختصاص کفایت ایتز . حضرت غزالی کی فنون وفلسفه نك هر شعبه سنی ،
ادیان ومذاهب موجوده نك کافه سنی آیری آیری تدقیق ایتش اولمق
احجاب ایدر .

حقایق اسلامیه یه بحق واقف اولمق شرطیله فن وفلسفه نه قدر
تعمیق ایدیلرسه اسلامیتك حقیقتنی حقنده کی عقیدهده او درجه رسوخ
پذیر اولور .

بعض سبکمز انك نالایق تعریضلری جهالتلرینی اعلاندن باشقه
برشی دکلدر .

روایات محرفه ایله دماغلری مشبوع اولان ومقدمات فیه وفلسفییه دن
بیله بی نصیب بولنان بیچاره لرك فن وفلسفه یه قارشى کوستردکاری
هجوملری ده معذور کورملی وحال لرینه آجهالیدر .